

***Повторення вивченого
про прикметник як
частину мови.***

***Спостереження за
роллю
прикметників у
мовленні.***

(урок української мови)

№	Етапи уроку	Час
1.	Організація класу до уроку.	1хв
2.	Вступна бесіда	3хв
3.	Хвилинка каліграфії	1хв
4.	Робота над темою уроку	10хв
5.	Повторення вивченого про прикметник за	3хв
6.	таблицею	
7.	Робота в зошитах.	5хв
8.	Гра «Чарівна паличка»	5хв
9.	Фізкультхвилинка	1хв
10.	Робота з підручником	3хв
11.	Узагальнення і систематизація вивченого матеріалу	8хв
	- робота в зошиті	
	- робота в групах	
	- підведення підсумку	
13.	Підсумок уроку	1хв

Тема. Повторення вивченого про прикметник як частину мови.

Спостереження за роллю прикметників у мовленні.

Мета. Поглибити знання учнів про прикметник як частину мови, про його роль у мовленні. Формувати вміння висловлювати власну думку, пояснювати слова і вирази вжиті у переносному значенні. Виховувати в учнів бажання цінувати власне життя, дбати про своє здоров'я.

Обладнання. Таблиці по темі « Прикметник», веселка , завдання для роботи в групах, «чарівна» паличка, індивідуальні картки на домашнє завдання.

Тип: урок повторення і систематизації вивченого матеріалу.

Література:

Література:

- 1.Наумчук М.М.Уроки рідної мови в початковій школі. - Тернопіль: ТДПУ, 2002.
- 2.Наумчук М.М.Сучасний урок української мови в початковій школі. – Тернопіль: СМП «Астон» 2002.
- 3.Савченко О.Я.Сучасний урок в початкових класах.-К.:Магістр - S,1998.

Хід уроку

I. Організація класу до уроку.

Сьогодні діти у нас незвичайний урок. Ми з вами поговоримо про щастя. Кожен з вас на цьому уроці вирішить сам, що на його думку є щастям для людини. А почати наш урок я хочу з казки. Тому сідаємо рівненько і уважно слухаємо.

(Читання вчителем казки про щастя)

Один перехожий по лісу блукав

Натрапив на яму і мало не впав

Це з ями так вчасно почулося: «Стій !»

Спитав чоловік: « Гей! Ти хто, спасителю мій?»

З ями голос: « Я- щастя твоє. Кажеш найпалкіше бажання своє.»

Той тільки задумав бажання і вмить – мішок зі скарбами стоїть.

Звалив він на плечі мішок і пішов .

Пізніше цим шляхом іще хтось ішов.

І знову те саме: бажання, дари.

Мабуть, так було б до цієї пори.

Та якось усе повернулось не так.

Ішов повз ту яму щасливий юнак.

Почулося з ями знайоме нам: «Стій!»

Юнак зупинився. «Ти хто, спасителю мій?»

А голос із ями :« Я- щастя твоє. Кажеш найпалкіше бажання своє!»

Юнак довгу палицю в лісі знайшов.

Дістав з ями щастя і далі пішов,

Сказавши: «Вилазь, щастя, з ями на світ!»

І щастя за хлопцем побігло услід.

- Чому , на вашу думку, щастя не хотіло покидати хлопця, а побігло за ним услід?

(відповіді дітей)

II. Вступна бесіда

- Сьогодні ми з вами будемо міркувати над тим, яка людина є щасливою насправді. І побудуємо на дошці веселку щастя.

Пригадайте, скільки кольорів має веселка, і які вони.

(відповіді дітей)

III. Хвилинка каліграфії.

Урок продовжимо без зупинки з каліграфічної хвилинки.

Щ щ щл см сім щастя веселка

Щасливою є та людина, яка творить добро.

- Як ви розумієте речення , яке ми записали? *(відповіді учнів)*

- Під час каліграфічної хвилинки ми записали слово **сім**. Воно теж має відношення до нашого уроку. Ось послухайте, що про нього говорять.

IV. Слово вчителя

- Кажуть , що число 7 магічне: 7 днів у тижні, 7 чудес світу, 7 смертних гріхів, що посилаються людині, щоб вона їх переборола, сім раз відмір, а раз – відріж – говорить народна мудрість, книга за сімома печатями.

А ще веселка, яка має 7 кольорів. Ці кольори утворюють веселковий міст через усе небо. Кожен, хто її бачить – усміхається і стає щасливим. А ще я думаю, що щастя теж має 7 кольорів. Про щастя говорять:

« Кольорове, веселе, радісне, прекрасне, захоплююче, піднесене.» Воно робить людину світлою, наділяє її силою, впевненістю в собі. Тож давайте пригадаємо, яка частина мови допомогла нам охарактеризувати щастя. (учні відповідають, що це прикметники)

V. Повідомлення теми і мети уроку.

- Сьогодні ми повторимо і узагальнимо набуті знання про прикметник, поспостерігаємо за їх роллю у мовленні.

VI. Робота над темою уроку.

1.Повторення вивченого про прикметник за таблицею.

З якими частинами пов'язаний ?

На що вказує?

Число

Прикметник

Рід

Роль в реченні

На які питання відповідає?

2.Робота в зошитах.

- Поговоримо про кольори щастя. Побудуємо свою веселку щастя.

Перший його колір – це ***життя***, яке подарувала вам мама. Вона вперше пригорнула кожного з нас, наділила теплом. Без неї ми не побачили б цього незбагненного, дивовижного, цікавого світу. Як би ви описали життя? Яке воно є?

(учні колективно добирають прикметники, які записують у зошити і на дошці. Вчитель викладає перший колір веселки - червоний.)

Життя(яке?) прекрасне, цікаве, довге, щасливе, радісне, безтурботне.

- Другий колір щастя – це можливість бачити навколишній світ у кольорах і формах, рухах і спокої. А ще поглядом можна виразити безмежну любов до людини, співчуття.

Очі – дзеркало людської душі. Очіма можна сказати про все, якщо вони зрячі.

Тому запишемо в зошити слово очі і доберемо до нього прикметники.

Очі (які?) добрі, лагідні, сумні, карі, голубі, глибокі.

А тепер закрийте на хвилинку кожен очі і уявіть, як себе відчувають люди, які не мають щастя бачити. Що в цю хвилину ви відчуваєте?

(Відповіді дітей. Вчитель виставляє на дошці другий колір щастя - оранжевий.)

- Третій колір щастя – це можливість чути багатоголосий світ. Прислухатися до весняного співу пташок, до чистої і мелодійної української пісні, до кожного голосу, до рідного слова.

Яке це щастя чути світ! Тому я пропоную вам затулити вуха. Що сталося? Світ онімів.

(Добирають прикметники, записують у зошит. Вчитель виставляє третій колір веселки - жовтий.)

Світ (який?) багатоголосий, цікавий, неозорий, голосистий.

- Четвертий колір щастя – це можливість відчувати світ на дотик. Мамину і татову руку, теплий і лагідний дотик. Хіба без цього можна прожити? А ще холод, гарячу і шорстку поверхню.

- Що дає людині можливість відчувати? *(Відповіді дітей на питання.*

Вчитель виставляє зелений колір. Учні записують у зошити)

Дотик (який?) ніжний, теплий, лагідний.

- П'ятий колір щастя – це здатність відчувати запахи: п'янки аромати квітів, соснового лісу, степу, свіжого хліба. Це здатність згадати, як пахне в хаті на Різдво, Паску. А тепер уявіть собі, що ви не чуєте ніяких запахів. Яким став би світ? *(Відповіді учнів усно, виставляється голубий колір)*

Запах (який?) приємний, п'янки, солодкий, насичений.

- Шостий колір щастя – це смак. Приємний смак солодоців, гіркий редьки, солоний і кислий, терпкий і пекучий. *(Діти добирають прикметники, а вчитель виставляє синій колір)*

Смак (який?) солодкий, гіркий, кислий, терпкий.

Сьомий колір щастя – це наші мрії. Про все, що ми мріємо, на що сподіваємося, чого хочемо досягти в своєму житті. Якщо мрії людини збуваються, тоді виростають крила, їй хочеться літати, творити, сміятися, співати. Вона – щаслива! *(виставляє фіолетовий колір)*

Мрії (які) рожеві, далекі, здійсненні, недосяжні, добрі, близькі.

- Ми побудували свою веселку щастя.
 - Як називаються слова, котрі допомогли описати нам щастя? *(Прикметники).*
- То яку роль у мовленні відіграють прикметники? *(відповіді дітей)*

VII. Гра «Чарівна паличка»

- А тепер ми проведемо невеличку гру « Чарівна паличка». Кожен з вас висловить свою думку, що для нього є щастям і загадає своє бажання. *(Діти передають один одному*

«чарівну паличку» і називають , що для них означає щастя і чого б вони хотіли)

- Отже , яку людину можна назвати щасливою? (Здорову людину. Тому, що здоров'я не купиш ні за які гроші)

VIII. Фізкультхвилинка.

*Хмарка сонечко закрила,
Слізки дрібнії зронила,
Ми ті слізки позбираєм, у травичці пошукаєм.
Пострибаєм, як зайчата,
Політаєм, як пташата,
Потанцюємо ще трішки,
Розімнемо ручки й ніжки.
Всі веселі, от чудово!
За роботу сіли знову.*

IX.Робота з підручником.

а) опрацювання вправи 190 с. 95. Відгадати загадки.

б) відповіді на запитання вчителя:

- Які слова допомогли відгадати нам ці загадки?

- Якою частиною мови вони є ?

X. Узагальнення і систематизація вивченого матеріалу.

1. Колективне опрацювання вправи 191. Яку роль прикметника в мові розкрила поетеса?(усно)
2. Підведення підсумків про роль прикметників у мовленні.
3. Самостійне виконання вправи 192, порівняння текстів - описів. Який з описів більш виразний? Завдяки чому?(усно)
4. Робота над текстом вправи 193 .Бесіда за змістом прочитаного.

- Яка тема тексту?
- Яка мета цього тексту?
- Знайдіть прикметники в першому абзаці.

- Доберіть синоніми і антоніми до слів *весела, маленька*. (*Сумна, велика*)
- Чи можна Дмитрика назвати щасливою дитиною? Чому? (*Можна. Тому що він творив добро.*)

5. Робота в групах. (*Для цієї роботи вчитель заготовляє стрічки кольорів веселки і зав'язує на них по 3 вузлики*)

- Запорукою успіху у роботі груп є стрічка одного з кольорів веселки, на якій зав'язані вузлики. При виконанні кожного завдання командир групи розв'язує один вузлик. Перемагає та команда, котра швидше справиться з завданнями і стрічка буде без вузлів.

1 група:

1. Дібрати три прикметники до слова мова.

2. Знайти прикметники у тексті вірша : *Що за чудовая днина,*

Сніг , наче срібло, блищить !

Вийшов веселий хлопчина,

Швидко з санками біжить.

3. Доповнити речення прикметниками.

Хмари пливли по небу.

Вітер гойдав віти дерев.

2 група:

1 . З'єднай прикметники з іменниками відповідно до змісту

Дзвінкий день

Гарячий струмок

Сонячний привіт

2. Вибери прикметники

Весела пісня пролунала тихим ранком.

Золота осінь надійшла до рідного краю.

3. Доповни речення , використавши антонім до слова-прикметника.

Річка глибока, а

3 група:

1. Підкресли ті прикметники, які найбільше підходять за змістом загадки.

Я (маленький, малесенький) , я вухатий, (сіренький, попелястий), волохатий.

Я стрибаю, я тікаю, дуже (коротенький, маленький, куций) хвостик маю.

2. Знайти прикметники.

Жовте листя сумно тріпотіло від холодного вітру.

3. Добери спільнокореневі слова – прикметники до слова голос.

(визначення вчителем групи переможців)

XI. Підсумок уроку.

- То яка частина мови робить нашу мову прекрасною, допомагає нам сьогодні так гарно висловлюватись ?
- Що таке прикметник?
- Чи змінилася ваша думка про щастя після сьогоднішнього уроку?
- Яку людину ми можемо назвати найщасливішою?
- Як ви надалі будете відноситися до свого здоров'я і життя?

XII. Домашнє завдання. Індивідуальні картки

1 (слабшим учням).

Ой, хвалилася та **берізонька**:

- На мені кора та білесенька,

На мені листя та широке,

На мені гілля та високе.

- Спишіть . Підкресліть прикметники. Виділене слово розберіть за будовою.

2 (середнім учням).

- Спишіть. Випишіть іменники з прикметниками. Визначте рід і число. Зробіть звуковий аналіз виділеного слова.

На зеленому горбочку,
У вишневому садочку
Притулилася хатинка,
Мов *маленькая* дитинка.

3 (*сильним учням*).

Запишіть речення , добираючи до іменників потрібні за змістом прикметники. Визначити рід і число прикметників.

Кожна пора року прекрасна: зима - ..., весна - ..., літо - ..., осінь -

А людина прекрасна ...справами.